СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРҐАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 66. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок 20 березня, 1934. VOL. XLII. No. 66. Jersey City, N. J., Tuesday, March 20, 1934. THREE CENTS

І Я, І ВИ, І ВСІ МИ — В ЮВИЛЕЙНІЙ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА

АРМІЯ БЕРЕТЬСЯ ЗНОВ ДО ВОЖЕННЯ ПОЧТИ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни приказав летунам армії почати в понеділок рано наново возити почту.

Військові летуни будуть цим разом уживати нових літаків.

Відомий американський воєнний летун, капітан Рикенбекер, підчас своїх зізнань перед комітетом сенату домагався від президента Рузвелта, щоби він прочистив „свою урядову фамілію" зі „зрадницьких елементів", які давали йому злі поради щодо вожения почти військовими літаками.

СТЕЙТ ЗА ДЕПОРТАЦІЮ НЕБАЖАНИХ ЧУЖИНЦІВ.

КОЛОМБОС (Огайо). — Ґовернор цього стейту видав приказ депортувати всіх небажаних чужинців, що попали до стейтових вязниць.

Ґовернор подає за мотив розпорядку бажання зменшити для стейту кошти удержання вязнів. Депортувати мають їх до країв, з котрих вони прийшли. Ґовернор остерігає урядовців бути обережними при депортації, головно не депортувати батьків родини, коли родина має лишитися в Америці.

МУРИНСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ В НЮЙОРСЬКІЙ ДІЛЬНИЦІ.

НЮ ЙОРК. — У Гарлемі, дільниці Ню Йорку, котра має величезне число Муринів, улаштовано без дозволу поліції віче для протесту проти присуду Муринів у Скатсборо. Поліція пробувала розігнати віче, котре зібрало коло 5,000 осіб, переважно Муринів. Вічевики ставили поліції опір. Прийшло до бійок. Поліція остаточно розігнала віче слізними бомбами.

Мейор міста дістав багато жалоб проти брутального поведення поліції, і начальник поліції розсліджує ці жалоби.

РОБІТНИЧА РАДА ПРОБУЄ ПОКІНЧИТИ ШОФЕРСЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — Окружна Робітнича Рада запросила на конференцію представників юнії шоферів та представників таксівкових фірм, котрих шофери вийшли на страйк із симпатії для страйкарів фірми Пармелі.

Керманичі страйку кажуть, що з 12,000 таксівок у місті тепер їздять усього 5,000.

ПРОТЕСТИ ПОЧТОВИХ УРЯДОВЦІВ ПРОТИ СТИНАННЯ ПЛАТНІ.

ВАШИНҐТОН. — З ріжних міст доносять про протестаційні віча почтових урядників і робітників проти обнижування платні почтовим урядом.

На протестаційнім вічу в Ню Йорку зявилися 2,500 почтових робітників. Віче ухвалило резолюції протесту. На вічу говорили конґресмени Бойло і Дон.

ВИБУХ МИГУНЦЯ.

КАЛҐАРІ (Алберта, Канада). — Десь у цій околиці упав мигунець, експльодуючи при тому з такою силою, що вибух потряс домами в Троку, Делберн, Ірикані й Башо. Мешканці цеї останньої місцевости вибігли зі страху на вулицю.

СМЕРТЬ ПО СКІНЧЕННЮ ПРОПОВІДИ.

НЮ ЙОРК. — Оливер Пол Барнгил, пастор Реформованої Церкви у Форгем Менор у Броксі, закінчив свою недільну проповідь словами: „О, що за радість буде для вас, коли сторож небесних воріт скаже: „Скинь грубі постоли: твоя подорож скінчена".

Кілька хвилин опісля пастор, ідучи церквою між рядами лавок, похитнувся й упав. Як до нього прийшов лікар, він уже був неживий. Умер на удар серця.

ПРИДУМАЛИ СПОСІБ ГОЛОСУВАННЯ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

НЮ ЙОРК. — Інжинір д-р Невил Монров Гопкинс придумав спосіб голосування для людей, зібраних у театрі, тощо. Кождий гість у театрі мав би мати перед собою три електричні ґудзики. Коли заряд театру піддасть під голосування гостей якесь питання, кождий гість потисне наперед один ґудзик на знак, що він є приявний. Опісля натискає один з двох інших ґудзиків, з котрих один означає: так, а другий ні.

Суму всіх відданих голосів буде можна зараз відчитати в централі, де число відданих голосів відповідно збільшує силу електричного току на відповіднім дроті.

ВИКРИЛИ ФАБРИКУ ФАЛЬШИВИХ 10-ЗЛОТІВОК.

В Бруховичах коло Львова викрила поліція фабрику фальшивих 10-злотівок, що містилася в домі якогось Владислава Шустера. У висліді ревізії поліція знайшла ґіпсові форми, в яких відливано 10-злотівки, метал і кваси до побілювання. На місці арештовано Шустера та Г. Безновського і А. Рабу, обох зі Львова, що належали теж до шайки фальшівників. Слідство устійнило, що шайка ця мала ще дальших спільників, які перебували постійно у Львові і пускали в обіг фальсифікати. Всіх трох фальшівників арештовано і відставлено до поліційних арештів у Львові.

У ДВОХ ЛІТАХ ПЯТЕРО ДІТЕЙ.

Жінка якогось безробітного тепер цеґольняного робітника. Гриця Таньчука в Дрогобичі, привела цими днями на світ трояків — трох хлопців. Лікарі, оглянувши діти, ствердили, що вони всі здорові та що всі будуть жити. Бідні батьки скористали з тієї справи настільки, що зацікавилися ними багато людей з околиці і деякі заможніші поприносили навіть гарні дарунки для „майбутніх" трох вояків. Слід згадати, що Таньчукова привела на світ минулого року дві дівчини — близнючки, які жиють і тішаться якнайкращим здоровлям.

ФАЛЬШУВАННЯ ХАРЧЕВИХ ПРОДУКТІВ.

Міське заведення у Львові, що досліджує харчеві продукти, перевело в січні ц. р. 1,357 аналіз, наслідком чого 146 справ спрямовано на судову дорогу. На 630 проб молока 23 виказали додаток води, що доходив до 28 прц. На 213 проб масла 63 були фальшовані маргарином. Мід був часто фальшований бульбяним сиропом. Між іншим придержано двох селян, що приїхали до Львова зпід Варшави і продавали мід з домішкою бульбяного сиропу.

ЗЛОЧИНЕЦЬ З КУЛЕЮ В ГОЛОВІ.

Вояк Маньковський, що вбив і ограбив свою мачуху при вул. Святохресній у Львові, не стане перед наглим судом, як це йому належалося. Стверджено, що перед кількома роками Маньковський пробував відобрати собі життя і впакував собі в голову револьверову кулю, яка досі залишилася в його черепі. Рентґенове просвітлення виказало в мозку сліди дороги, якою йшла куля, та саму кулю, що залишилася біля кости по другім боці черепа. Без огляду на таку рану самовбивник подужав і з кулею в голові служив при війську, не говорячи про це нікому. Тому, що нарушення мозку кулею мусіло відбитися на психічному стані та відповідальности Маньковського, справу вбиства при вул. Святохресній буде розглядати звичайний суд.

NRA

MEMBER

U.S.

WE DO OUR PART

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ АКТОРКИ.

„Академія фільмової штуки" в Лос Анджелес признала Катерину Гепберн найліпшою фільмовою акторкою минулого року. Признання дали їй за її гру в штуці „Морнінґ Ґльорі". Нагорода цеї акторки звернула увагу головно тим, що Катерина Гепберн грала коротко на сцені в Ню Йорку й щойно рік тому прибула до Голивуду.

ПЯТЬ ОПРИШКІВ ЗЛОВИЛИ В ГОРАХ.

Ужгородські жандарми вибралися на лещетах у гори, щоби вислідити опришківську ватагу, яка нападала в рахівській окрузі й ограбила ловецьку хату в Полонині Перінській біля Кобилецької Поляни. Жандарми попали на 5 опришків, узброєних у військові кріси та ловецькі рушниці, у віддалі яких 70 км. на північ від Кобилецької Поляни на Полонині Плисці. Заскочили опришків підчас сну в лісовій колибі так, що заки ще могли вжити зброї, всіх арештували. Всіх пятьох опришків, приналежних до села Дубове, в тачівській окрузі, відставили до рахівської вязниці.

КУПИВ СОБІ ОСТРОВ.

Французький багатій, ґраф де Моні, купив собі на власність в англійського уряду невеликий остров коло Цейльону на Індійському океані, де хоче жити самотою, далеко від культурного галасливого світа. — Правду кажучи, то знуджений цей сноб не жиє відсамітнено, бо час від часу приїздять до нього його бувші „золоті товариші" і ріжні фільмові зірки, яким він улаштовує величаві бенкети. Здається, що такої „самотности" бажавби собі кождий пересічний смертельник.

ШАЙКА ПАЛІЇВ.

В місцевости Бан на пруському Поморю арештовано шайку паліїв числом 12. Щоб надати пожежам політичного й терористичного підкладу, шайка підпалювала в такі дні, як уродини Гітлера, свято праці і т. п. Власники домів і інших недвижимостей платили шайці 20 до 100 марок за підпал. Арештовано 63 особи, що спричинили поверх 100 пожеж. Жертвою вогню впали 263 недвижимостей.

СОЮЗ МАНДРІВНИХ МУЗИКАНТІВ.

До адміністраційної влади у Варшаві вплинув статут союза мандрівних музикантів (тих, що ґрають по подвірях). Статут підписали кільканацять зредукованих музикантів, які наслідком втрати заробітку мусять грати по подвірях. Нова орґанізація має на меті (так було в поданню) піднести подвіряні музичні продукції до „артистичного" рівня.

ЗА ГРАБІЖ У 1920 РОЦІ.

Франц Зьобровський ще в 1920 р. на дорозі між Ґермаківкою та Сопоговом (пов. Борщів) побив Василя Стефанова та забрав йому коні й упряж, а віз оставив. Коні продав в Озерянах. Поліція Зьобровського тоді арештувала, він признався до вини, та після 9 місяців утік з вязниці до СРСР. Із СРСР, де сидів і в большевицькій тюрмі, утік назад до Польщі. Тут його арештували та віддали до суду. Оповідає, що до 1929 р. було ще добре на Україні; тепер там голод, люди вимирають, села безлюдні. Суд засудив Зьобровського на 4 роки з зарахуванням слідчого арешту.

ЩЕ ОДИН СПОСІБ ЛІКУВАННЯ РЕВМАТИЗМУ.

Директор севастопільського інституту фізичних метод лікування, проф. Щербак, опрацював нову методу лікування ревматизму. Лікувальне болото заступає звичайною глиною. Таке лікування дало добрі висліди. Практичне значіння того винаходу, по словам большевицької преси, велике, бо вможливлює лікувати ревматизм усюди, а не лише в болотяних купелях. Про новий цей спосіб лікуванян говоритимуть на IV. міжнародньому противревматичному конґресі.

ДОСМЕРТНЕ КОХАННЯ.

У Ґрацу згинули цікавою смертю двоє старушків в один день, в який минало якраз 50 літ від їх шлюбу. Того дня 75-літній Мартин Клінґер пішов до лічниці відвідати свою дружину, яку мали оперувати. Підчас цього, як його довголітню товаришку життя оперували, Клінґер ходив нервово по коридорі. Серед цього негайно поховзнувся, вдарив головою об камінну долівку і вмер. В томуж самому моменті його 73-літня дружина заснула під ножем хірурґа на віки.

ЩУРІ НАМАГАЛИСЯ ЗАГРИЗТИ ДИТИНУ.

У Варшаві трапилася така історія. На першому поверсі у старому домі жиє подружже Мілерів. Недавно нічю Мілерову збудив переразливий крик півторарічної дитини. Засвітивши світло, Мілерова побачила в колисці три великі щурі, що почали ґризти дитину. Дитину перевезено негайно каретною поготівля до діточого шпиталю, де лікар ствердив, що щурі сильно покусали дитину на цілому тілі.

УКРАЇНСЬКА СПОРТОВА СТАНИЦЯ В КАРПАТАХ

СЛАВСЬКО (Західня Україна). — Відбулося посвячення домівки Карпатського Лещетарського Клюбу в Славську. Це є найбільше досягнення українського спорту в 1934 р. Посвячення домівки, побудованої дуже солідно місцевим будівничим, п. Михайловом, за плянами інж. Пеленського, доконав Преосвящ. Іван, в асисті численного духовенства. Було це велике свято Славська й околиць. На посвячення зїхалися багато гостей зі Львова, Стрия, Сколього і ін.

По акті посвячення Преосвящ. Іван промовив горячими словами до дуже численно зібраних гостей та звернув їх увагу на значіння лещетарського спорту і значіння фізичного виховання для церкви й українського народу. Промова владики викликала в серцях присутніх глибоке враження.

Після посвячення відбулися змагання у зїздовому бігу. До змагань станули змагуни Славська, Ворохти, Стрия, Сколього, Гребенова, Волосянки, Сенечова, Львова й ін.

Суддейські функції сповняли пп. Лициняк, Крохмалюк і делеґат Сокола-Львів, п. Л. Огоновський. Серед змагунів звертали увагу молоді хлопці й юнаки зі Славська й околиць. На змагання дарували багато установ ріжні нагороди. Були зїзди верховинців: жінок, молодих хлопців і чоловіків. У зїзді рішало технічне опанування лещет.

ЛІТЕРАТУРНА НАГОРОДА НА РІК 1934.

ЛЬВІВ. — Товариство письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові оголосило черговий конкурс на найкращий літературний твір у черговім 1934 році. Для конкурсу підійдуть твори українського гарного письменства, видані на українських землях поза територією Совітів, або на еміґрації, окремою книжкою, в часі від 1 листопада 1933 року до 1 листопада 1934. Рівночасно Рада Товариства закликає все українське громадянство та всі українські освітні й економічні установи взяти участь у складці на „літературний фонд 1934". В минулому році літературний фонд зложили здебільша українські установи та поодинокі меценати більшими складками.

ПРАВОСЛАВНИЙ ВІКАРІЯТ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

ВАРШАВА. — Православні чинники носяться з думкою утворити в найближчому часі православний вікаріят на Лемківщині. Вже мають наміченого кандидата на це становище. Є ним архимандрит Пантелеймон, як кажуть, тому, що має, мовляв, „великі заслуги" для православного руху в Галичині, зокрема на Лемківщині.

„ЛЕМКО" — НОВА РЕПТИЛЬКА.

НОВИЙ САНЧ (Західня Україна). — Дня 22 лютого появилося в Новім Санчі перше число двотижневика „Лемко", „Орґану Лемковского Союза, русской ґазети для Лемков", як сказано в піднаголовку. Та нова рептилька, якої появу заповідала недавно близька до урядових кол польська преса, друкується в Перемишлі у лемківському говорі з великою домішкою польських слів. Перше число переповнене всякими наклепами й вигадками проти Українців, так якби не було більшого нещастя для нашого народу взагалі, а для Лемківщини зокрема, як українське національне освідомлення і праця в цьому напрямі. Дальші числа будуть виходити в Сяноці, де буде редакція.

МОЛОДЕНЬКИЙ ЛЯВРЕАТ.

ВАРШАВА. — На Краєвім Конкурсі молодих талантів до 15 літ у Варшаві, що відбувся в днях від 16 до 22 лютого, звернув на себе загальну увагу наш 11-літній пяніст, Северин Сапрун, з Дрогобича, виказуючи дуже визначний талант і, як на свій вік, велику техніку. Осягнув золотий диплом і грошеву нагороду.

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ПОХОРОНІ КОРОЛЯ БЕЛЬҐІЇ.

БРІСЕЛЬ (Бельґія). — Між численними делеґаціями з чужо-національними прапорами, які взяли участь у похороні бельґійського короля, була теж українська делеґація, зложена з інж. Дмитра Андрієвського, п. Миколи Граба та студ. В. Душника, який ніс національний український прапор. Українська делеґація йшла між італійською делеґацією і делеґацією Злучених Держав. Широко розгорнений великий прапор з його мальовничим ґолубо-жовтим тлом і золотим тризубом повівав яскраво серед моря прапорів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОЛОДЬ ПІД ОПІКУ У. Н. СОЮЗА

ЗАГАЛЬНА, НЕ ТІЛЬКИ СОЮЗОВА СПРАВА

У. Н. Союз звернувся з покликом до нашої іміграції в Америці. Поклик цей є зверненний у першу чергу до члениць і членів нашої організації. Отсе їм кладеться на серце, щоби відозва У. Н. Союза дійшла до найдальших закутин, до тих, що мало або й нічого про У. Н. Союз не знають, не визнаються в його роботі й не доцінюють тої великої ролі, яку наша організація відограла в українськім життю. А та роля не обмежується тільки до нашого життя в Америці. Вона заважує і на долі загально-української справи. І чим далі, тим більше буде заважувати. Але тільки тоді, як наша іміграція буде сильніща, краще зорганізована й обєднана, і як нове покоління задержить тусаму любов до землі батьків наших, яку мало до цеї землі старше покоління.

Хто хоче бути обєктивним, мусить признати, що з історією У. Н. Союза є тісно звязана історія української іміграції в Америці. Значиться, евентуальний занепад У. Н. Союза був би теж занепадом українського життя в Америці. А що ніхто зі свідомих Українців в Америці такого занепаду собі не бажає, то, річ ясна, не може легковажити собі й тої акції, яка запобігає такому занепадови.

Глядячи так на кампанію У. Н. Союза за приєднання нових членів, мусимо вважати її справою загально-народньою. Це не є тільки Союзова справа. Це не є справа бизнесу, хоч по правді бизнес рішає про матеріяльне існування Союза. І це не є тільки змагання до того, щоб наші люди обезпечували себе на випадок смерти, недуги чи каліцтва, хоч це є теж дуже важна справа. Але це є в першу чергу змагання до забезпечення української будучини в Америці.

Тому У. Н. Союз може сміло й отверто апелювати до всіх українських національних організацій в Америці й до всіх американських Українців, і взивати їх поперти змагання У. Н. Союза. До апелю не приступаємо з голими руками й пустими словами, а представляємо разом з ним білянс 40-літньої чесної й видатної та вірної служби українському народови. Попирати У. Н. Союз, значить попирати ту чесну й ідейну працю, а разом з тим бажати, щоб та праця далі продовжувалась.

Союзовцям треба тепер звертатися до всіх Українців і вимагати від них в імя національної справи вступати в ряди У. Н. Союза. Така вимога — це патріотичне діло, а заразом і гуманне, бо кого втягнуть до У. Н. Союза, той стає тимсамим добродієм своєї власної родини, бо дає їй добре й солідне обезпечення.

О. С.

НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ

В ґазетах багато пишуть про польсько-німецьке зближення. Але ніхко не буде мудрий з фактів, що про них згадують часописи.

Це тому, що не відомо широкій публиці — про що властиво в цім німецько-польськім пакті іде мова. Не тільки — економічний договір! Не тількиж — повідомляють часописи — умови щодо преси, театрів, кін і радія — щоб одна країна не гецувала проти другої! Бо через такі річи не казилася би французька преса. Не обвинувачувала би Польщу в „зраді", в кокетуванню з „відвічним ворогом" Франції—Німеччиною, і т. і.

Отже, як показується, в польсько- німецькім пакті є тайні клявзулі. Вони власне — оті тайні клявзулі, що стали подекуди і для декого явними — напсували крови французьким офіційним колам. Вониж, ці тайні клявзулі, кидають яскраве світло на характер умови, заключеної між згаданими державами.

Отже відповідно до тих клявзуль, **Польща проголошує свое незаінтересування щодо злуки,** себто зобовязується не протиставлятись евентуальному злученню Австрії з Німеччиною. Дальше — Польща таксамо зобовязується попирати німецькі домагання щодо Сари і щодо ревіндікації деяких кольоній, які Німеччина стратила по війні, а хотілаб наново відзискати.

А в заміну? В заміну Німеччина давала би Польщі вільну руку щодо Литви. Дехто твердить, що також отримувала би Польща вільну руку і на Україні. Але ми гадаємо, що це фантазії.

Так представляється справи; звідси лють французької преси, яка обвинувачує Польщу в зраді.

Яке це має для нас значіння? Покищо цей пакт значить, що **Німеччина не бажає собі актуалізації українського питання ні на Україні Великій, ні в Галичині;** що вона не буде використовувати ніяких клопотів на наших землях ні Варшави, ні Москви.

Але це невелике нещастя для нас. Поперше самі Німці не дуже то довіряють тому пактови. А подруге — інші держави, Англія, Італія, а почасти й Франція, зачинають цікавитись Україною...

Вони нею зацікавляться ще більше, коли сама Україна покаже, що, не зважаючи на різні пакти — вона хоче жити і жити буде.

„БОРОТЬБА НА КУЛЬТУРНІМ ФРОНТІ", АБО ЛІКВІДАЦІЯ „УКРАЇНІЗАЦІЇ"

Нові птахи — нові пісні. Ще 1923 року дванацятий зїзд всесоюзної комуністичної партії в Москві ухвалив, що найбільшою небезпекою для большевицької диктатури є „російський великодержавний шовінізм". Після того зїзду почалася „нова ера українізації" і т. п. Ця політика комуністичної партії була залежна від її тодішнього звороту „облично до села". Комуністи хотіли помиритися з селянством, а тому, що в усіх поневолених народів Росії селянство складає головну масу, вони мусіли дати деякі уступки тим масам і в ділянці культурно-національній. Цікаво слідкувати за змінами в поглядах деяких, навіть визначних комуністів на Україні перед десятьма роками. Такий Християн Раковський, до 1923 р. голова совітських комісарів на Україні, сам румунсько-болгарського роду, — ще в 1919 р. проголосив був у Київі, що на Україні не має бути диктатура. Але протягом дальшого перебування на Україні він переконався, що український рух — це не є „вигадка світової буржуазії", — і почав боронити разом із Скрипником політичних прав радянської України. Після смерти Скрипника комуністичні російські диктатори на Україні складають вину на нього та на Раковського за те, що вони протестували на зїзді в Москві проти утворення **союзної держави** (СРСР), а, навпаки, домагалися, щоб це був **союз держав.**

„Генеральна лінія" Сталіна виповіла війну селянству, зокремаж на Україні, бо тягарі пятирічного пляну лягли найтяжче саме на українських селян. Сталін визнав селян за „клясових ворогів". Наскільки українська мова на Україні ще й досі переважно селянська, то й сама українська культура попала під підозріння в неправовірності. За ерою „українізації" почалося відукраїнщення, власне москалізація.

Деякий Українець за межами України подумає, що, мовляв, це не страшне, бож Москва тепер не має сили відібрати Українцям мови та рідної школи. Так, не має сили тимчасом, але як перші кроки москалізації підуть успішно, то доберуться й до шкіл і до вишиваних сорочок!

Погляньмо на факти просто, так як вони є на Україні.

Відомо, що трагічно померлого Скрипника заступив у комісаріяті освіти Затонський. Затонський почав руйнувати українські наукові установи, бо тепер комуністи проголосили, що „український шовінізм — це є головна небезпека".

Своєю „роботою" похвалився Затонський також на зїзді комуністичної партії України в Харкові (січень 1934 р.). Затонський оповідав у своїй промові так:

„В українській академії наук було кубло контрреволюції, особливо лінією історичною, етнографічною, мовною, літературною, тощо". („Комуніст", 26. січня 1934 р.). Затонський зазначив, що з наукових установ на Україні він „викинув" „248 всіляких контрреволюціонерів і шкідників". Само собою, ці викинуті переважно, а може виключно, — **Українці.** Це Постишев називає „большевицькою українізацією"!

Той таки Затонський заявив на зїзді комуністичної партії:

Недавно, в грудні, довелося зовсім закрити інститут Багалія, бо виявилося, що цей інститут історії культури знов таки, як і ціла низка інших наукових організацій, був захистом контрреволюції. Вони займалися, наприклад, вивченням „найактуальніших питань" „фізичної властивости української людности"... Тут доказували наявність ознак української людности мало не від палеоліту". („Комуніст").

Отже за „ученим" Затонським, є на Україні „контрреволюційні" науки, як, наприклад, антропологія!

Але тасама наука в Росії може спокійно розвиватися, бо там її викладають „пролетарською", **російською** мовою. Взагалі нічого подібного до терору над культурою, як це є на Україні, ми в Росії не бачимо.

Але віримо, що український нарід, переживши царські „указі", які мали знищити українську мову й літературу, переживе й теперішніх московських сатрапів.

С. Н.

ПУАНКАРЕ ПРО БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР

Колишній президент французької республики, Ремон Пуанкаре написав довжезні спомини п. з. „На службі Франції" — „Десять років спогадів". 10-тий том, названий „Перемога й перемиря" ("Victoire et Armistice), що вийшов 1933 р. у видавництві „Пльон", згадує про „Український мир".

Ми дозволимо собі навести кілька рядків, писаних рукою одного з найвизначніщих державних мужів Франції — місця, що говорять про Україну. Стрічки будуть нам неприязні; вони писані в Елізейській Палаті у 1918-тім році, коли тодішний президент республики дістав тісти, що Україна заключує мир з Німеччиною. Перегляньмо тепер ті сторінки його памятника:

Четвер, 31. січня.

„Перші тижні 1918-го р. переповнені були злими вістками з Росії: військові невдачі, спроби політичної революції, нелад, невірности союза, проєкти окреміщного мира. У Франції, навпаки, все поліпшилося. Зневіра минула, дух краю зміцнився. Всі вірять у його волю й енергію. Наші взаємини — знамениті. „Ми жиємо — казав Клемансо своїм приятелям — як „ва брати". По правді він поводиться зі мною часто неначе зі своїм молодшим братом, над яким має батьківську власть. Але заразо опісля він виправдується з вишуканою чемністю. Головне є те, що Клемансо працює завзято для побіди й що край є з ним душею й серцем".

Ми навмисне навели насамперед цей уступ із спомина, що попереджує коротку записку з 28-го січня. Побіда держав антанти ставала щораз певнішою. Під датою 28-го січня читаємо ось що:

„Полковник Лянглюа, що повернувся з Росії, дуже песиміст на все, що там діється: Він не вірить у можливість спинити окреміщний мир, та побоюється, що ріжниці між Україною й північною Росією використає Німеччина, даючи Україні сприятливі умови. Таким робом вона замириться з Україною, що дасть Німеччині поживу.

Сторінки з 11-го лютого 1918 р. задержали ось таке:

„Підписаний мир з Україною має постанови щодо постачання харчів зовсім противні, як заяви, що їх ми одержали. Я сказав Піншови, що ми добре зробили, протестуючи з місця проти цього мира.

„Я поручив теж Піншови безпровлочно протестувати перед Поляками проти розчленування Польщі в користь України Він приняв теж цю мою раду".

Пуанкаре думає тут мабуть про польський народний Комітет у Парижі, бо, як відомо, Поляки мали теж своїх представників по стороні антанти. Подібно, як Чернін і Гофман одержували від своїх урядів припоручення якнайскорше заключити мир з Україною, щоб дістати наше збіже, Франція і її союзники змагалися знову, щоб ця поживa не впала в руки їхніх ворогів. Пуанкаре пише дня 12-го лютого:

„Рада міністрів... Пішон обговорює положення в Росії, в Румунії і на Україні. Він повідомляє про теґрами, що вислав за моєю згодою".

Далі читаємо:

„Полковник Лянглюа й капітан Фруасар, Альзатчик із сильним акцентом, — повернувся з Росії, твердить, що Україна перебогата в збіже й сирівці для виробу муніції. Треба, на їх погляд, спрямувати в інші полоси Росії нагромаджені запаси поживи, щоб Німці з них не користали. Я раджу їм побачити Клеменса й Пішона, яких про те теж сам повідомлю".

Подаючи тих кілька рядків до відома українського читача, дозволимо собі зробити маленьку замітку. Безсумнівно, що перший договір щойно воскресшої України з державами, які кілька місяців опісля програли війну, мав фатальні наслідки на дальший хід подій. Всетаки, якщо Україна булаб змогла вдержати тоді територію в своїх руках, цей мир був би для держав антанти тільки незамітним інцидентом. Держави бувшої антанти були би скоро погодилися з цим станом, бо... правду в міжнародних взаєминах має безумовно той, в кого є сила. —(„Новий Час")

Ю. С.

В. Тулевітрів.

САМОСУД

Вогнем ненависти палають
Нащадки славних козаків,
На поклик сурми лиш чекають,
Щоб рушити на ворогів.

Гей, сурмачі! Пора до діла!...
Спиніть гризню свою й розбрат!
Погляньте, що Польща скоїла
І що зробив нам Азіят?!...

Немає дня, нема хвилини,
Щоб не кінчилась жизнь чия
По всіх просторах України
Трупами встелена земля!

Мовчить Европа... Оніміла!
Не хоче діти свій осуд...
Неначе справді вже не сила
Уратувать голодний люд.

Гей, сурмачі! Пора до діла!
На пас чека вкраїнський люд:
Хай нам поможе Божа сила
Самим створити самосуд.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

Проситься відділових секретарів присилати повідомлення про всякі збори принайменше один тиждень перед зборами.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. О. Николая, від. 106, повідомляє членів, що слідуючий мітінґ відбудеться 25 березня, зараз по Сл. Божій, в галі церковній при Оклей і Райс ул. Обовязком є усіх членів прибути на цей мітінґ, принести старі грамоти до виміни на нові та зголошувати хоч по одному новому членови до У. Н. Союза і братства. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостей на цім мітінґу, будуть суспендовані. Члени, котрі прибудуть на цей мітінґ, дістануть даром календар У. Н. Союза. Микола Туль, предс.; Іван Данько, секр.

ВИПАДОК У МОНТЕ КАРЛЬО.

Цими днями гості у салі гри в Монте Карльо були свідками небуденної сцени. Підчас гри, коли рулетка кружляла як звичайно, один із крупієрів неждано попав у приступ божевілля. З диким сміхом зірвався з крісла і почав розкидати жетони по 100, 500 і 1000 фр. Заки ще інспектори, що стежать за порядком на салі, встигли стримати його, божевільний розкинув жетонів на 200 тисяч франків. Дами у бальових суконках і пани у фраках кидались на землю і розривали між собою гроші. Тільки незначну частину з розкинених грошей управа касина могла вратувати. Був це найщасливіший день для грачів. Неодин, що не міг виграти на столі, виграв під столом.

— Ви завіщо попали в тюрму? — питають вязні нового товариша недолі.

— Я брав чинну участь у багатьох весіллях.

— Таж це ще ніякий проступок!

— Так — одначе все як жених.

Артур Шніцлер.

ТРИКРАТНА ОСТОРОГА

(1)

В подихах запашних леготів ранку, в промінню небесних блакитів, мандрував собі раз один молодець у далечінь синіх гір, почуваючи, як його радісне серце билося рівно з усіми живчиками світа. Не загрожуваний нікім ні нічим, ішов він собі свобідно вже кілька годин вільним простором, коли тут нечайно, на якомусь узліссю, довкола нього, водночас близько й далеко, таємничо й незбагнено залунав якийсь голос словами:

— „Не йди цим лісом, молодче, якщо не хочеш стати душогубцем!"

На те юнак, глибоко вражений, спинився, розглядаючись на всі сторони; а що ніякого живого єства не зміг добачити він, зрозумів, що це до нього говорив якийсь дух. Але у своїй смілевости він не гадав слухати таємничого голосу, і не припиняючись надто в ході, простував далі вперед, повний жаркої зваги, вслідити вчас невідомого ворога, що провістив йому ту осторогу. Але впродовж дальшої дороги він не зустрінув нікого, і навіть найлекшого шелесту не почув ніде. І не зазнаменав так нікім молодик вийшов укінці з гущі дерев на простору галяву. В тіні останнього розлогого віття ляг він тут на короткий час припочити, милуючи поглядом примандрованої мрійної гори, з хребтів яких видигався вже чіткими обрисами гострий верх як остання ціль мандрівки смілива. Але це він не вспів гаразд підвестися, щоб іти далі, коли тут той незбагненний голос давав почути вдруге, залунавши довкола нього, в однoчас близько й далеко, але ще більш вражаючо, ніж перший раз, словами:

„Не важся йти цією галявою, молодче, якщо не хочеш погубити твоєї вітчини".

Але й тепер молодецька гордість не дозволила парневи слухати нової остороги. Щобільше, він навіть насміхався зі ґуку пустих слів, котрі ніби чванилися якимось віщим обявлінням. І легінь поспішав далі, й сам не знаючи, що дужче підбадьорював його тепер — нетерплячка чи неспокій. І вже вечірні імли здіймались над рівниною, коли він урешті добився до скалистого верхівля, на яке видрапатись завзявся. Та тільки юнак станув ногою на полупаним обриві високої скали, коли тут, непомислимо для людського ума, водночас близько й далеко, і грізніше, ніж коли, залунало словами:

„Ні на крок далі, юначе, якщо не хочеш пожити смерти".

Та молодий чоловік зареготався на це грімким реготом, і ні не хапаючись надто, ні не вагаючись тривожно, продовжав спинатись на скалу далі. І чим вище він видигався вгору, тим свобідніше віддихали його груди, а коли досягнув найвищого вершка скали, огнем сяєва вгасаючого дня немов золотим вінцем увінчали йому голову. І переможець гукнув визволеним голосом:

— „Оце я тут! Так, якщо ти лиш пробував мою бодрість, добрий чи злий духу, то я пробу видержав. Ніякеж душогубство не обтяжує мені совісти, тихомирно мріє ген там у долині моя країна, а я — жию. О, хто ти і не був би, я дужчий, ніж ти, бо я не вірив тобі, а проте, як бачу, гаразд учинив я".

Та враз мов буря зірвалася з найдальших стін верховіття і надтягала щораз ближче і загреміла словами:

„Юначе, ти помиляєшся!"

І була в тих словах сила грому, і кинула вона сміливцем об землю.

Але він поклався на вузькім шпилі скали так, начеб ладився випочати тут, і з усміхом глуму в куточках уст промовив ніби сам до себе:

— „Виходилоб отже, що я допустився душогубства, і навіть не помітив того?

А на це довкола нього загуло:

— „Твій один необережний крок роздавив червачка".

Та парень відповів байдужно:

— „Як бачу, то це тут не говорить до мене ні добрий ні злий дух, а якийсь сміхун між духами! Я не знав я досі, що й щось таке лине у воздухах над нами, смертельними людьми".

Але враз у понурих присмерках висот загреміло гнівно:

— „Так ти хіба вже не тойсамий, що сьогодні рано почував, як серце в тебе билось радісно й рівно з усіми живчиками всесвіта, коли ти намаговиш життя єства, про якого радощі й муку не відає нічого твоя заглухла душа?

— „Це так ти думаєш? — відповів молодий мандрівець, зморщивши чоло. — Ну, якщо так, то я сто і тисячкратно провинився, це інакше як і всі інші люди, яких необачний крок винищує водно і все наново безліч дрібних істот, хоч і без наміру вигублювати їх".

— „Але ради того одного червачка тобі провіщено було осторогу. І чи відаєш ти, до чого саме він був призначений у безконечному круговороті існування?

Похиливши голову, сказав на це верховинець:

— „Щож? Тому, що цього я не знаю, ні не можу знати, я повний покори признаюсь тобі, що підчас моєї мандрівки лісом я і справді допустився душогубства, від якого ти, у відчутті волі твоєї, хотів обберегти мене. Але яким чином я, йдучи галявою, зміг зготовити погубу моїй вітчині? Скажи, я дуже цікав те знати".

А тут довкола нього прошепотіло:

— „Слухай. Невжеж, друже, не бачив ти того барвистого метелика, що якийсь час линув по правій стороні від тебе?"

(Кінець буде).

ЧЕРГОВИЙ КЛИЧ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Гренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(1)

Дня 19 лютого в 9 год. рано зібралися в домі У. Н. Союза в салі засідань усі головні урядники У. Н. Союза, а саме: М. Мурашко, гол. предсідник; В. Малевич, заступник гол. предсідника; п. Марія Рожилло, заступниця гол. предсідника; Д. Галичин, гол рек. секретар; Р. Слободян, гол. фін. секретар-касієр; П. Маціновський, завідатель „Свободи"; адв. О. Е. Малицький, голова контрольної комісії; Д. Капітула й А. Пашук, члени контрольної комісії; С. Слободян, Г. Євусяк, Т. Шпікула, І. Лисак, І. Ваверчак, А. Шаршонь, М. Бусько, І. Гузар, Анна Бойко й Олена Придун, головні радні.

По відчитанню імен усіх головних урядників і по ствердженню їх присутности рек. секретар Д. Галичин відчитує програму нарад річного засідання, яку на внесок гол. контрольора, Д. Капітули, попертий радним А. Шаршонем, одноголосно принято.

Засідання відкрив гол. предсідник отсею промовою:

Шановні головні урядники У. Н. Союза!

Хоч нововибраний останньою 18-тою конвенцією головний уряд У. Н. Союза вже вдруге зібрався на свої наради, то теперішне наше засідання є перше річне засідання головного уряду для переслухання і провірення нашої діяльности за останній рік, у виконанню ухвал, принятих на 18-тій конвенції.

Сьогорічне засідання головного уряду У. Н. Союза припало на небуденний рік і час, а саме на рік сороклітних роковин У. Н. Союза. Бо саме в другій половині лютого 1894 року представники десятьох братств, яких початки заложення сягають від року 1885 до 1894, зібрані на перших зборах в ціли заложення теперішнього У. Н. Союза в місті Шамокін, Па., стали основниками нашої організації.

Чотири десятки років пізніще, в той самий історичний для організації місяць, в той самий тиждень, зібрався на нараді головний уряд У. Н. Союза, та лише з тою ріжницею, що тепер головний уряд заступає 371 братств і товариств, і понад 30 тисяч старших і молодших членів організації.

Як головний предсідник, почуваюся щасливим, що можу висказати те, що кождий з вас, шановні урядники, хотів би сказати, а саме, що ми всі головні урядники можемо бути гордими, що саме нам припала та велика честь бути в головнім уряді в сороклітнім ювилейнім році У. Н. Союза. Велика честь для кождого з нас тому, що можемо дальше продовжати те велике діло, яке започаткували сорок років тому перші представники десятьох братств в місті Шамокін.

Теперішний склад головного уряду, на мою думку, щасливий ще й тим, що один з тих перших членів піонірів, котрі були від заложення У. Н. Союза аж дотепер, є між нами головним урядником. Це є бувший довголітній касієр У. Н. Союза і теперішній головний радний, п. Шаршонь.

До перших піонірів, хоч може не від перших днів існування У. Н. Союза, належать також: бувший довголітній головний предсідник, а теперішній гол. конт., п. Капітула, та завідатель „Свободи", п. Маціловський.

Ми збираємося на свої наради раз на рік, щоб обговорити та провірити стан майна нашої організації, вислухати звітів усіх головних урядників з їх обовязків та за посередництвом протоколу подати їх до відома загалови членів.

Загал членів, через своїх представників на конвенції, поставив нас на провід своєї організації, щоби заряджувати їх добром. Тому зовсім певно глядітиме за тим, як ми співпрацюємо на наших річних засіданнях.

Хай же вислід першого нашого річного засідання буде доказом, що ми вповні розуміємо свої завдання як головні урядники організації, котра вже має за собою сорок літ праці, для добра і користи всього свойого членства.

Обовязком нашим є доказати членам, що ми є гідні того довіря, яким наділено нас, вибираючи кождого з нас до управи в головнім уряді найбільшої української запомогової організації в Америці.

Витаю вас усіх, шановні головні урядники, в сороклітню річницю У. Н. Союза та прошу радити спокійно, річево і розважно.

Для пошанування памяти покійних членів У. Н. С. прошу присутних пошанувати їх память повстанням з місць. (Тут головні урядники встають з місць).

Засідання відкрите, тож приступаємо до переведення нашої програми.

Предсідник М. Мурашко передає ведення зборів заступникови предсідника, В. Малевичеви, а самий відчитує звіт зі своєї діяльности.

Звіт головного предсідника У. Н. Союза, М. Мурашка.

За час сорок років девять головних предсідників У. Н. Союза сповняли обовязки свого уряду. Вони не працювали в головній канцелярії стало, а лише віддавали частину свого часу для організації, бо того вимагав інтерес У. Н. Союза. Сповняв обовязки свого уряду так, як і мої попередники, і я чотири роки.

Та в сороклітті У. Н. Союза приходиться мені першому здавати звіт як головному предсідникови, що тепер стало в організації працює та виконує обовязки, наложені на цей уряд статутом нашої організації.

Як я виконував цей обовязок, й чи виконував я його так, як вимагає добро організації, то ви, шановні урядники, почуєте з мого звіту та зі звіту гол. контр. комісії, яка провірювала діловодство головної канцелярії.

Згідно зі статутом У. Н. Союза, головний уряд перебрав своє урядування 1-го липня 1933 року, однак екзекутивний комітет, контр. комісія і завідатель „Свободи" здадуть свої звіти за цілий останній рік.

Сповняючи уряд головного предсідника цілий останній рік, уважаю своїм обовязком згадати у свойому звіті бодай про важніші справи, які екзекутивний комітет виконав у 1933-тім році.

Головний екзекутивний комітет на своїм звичайнім засіданню в січні вирішив і виконав багато рутинових справ, які тоді були на порядку дня. На тім засіданню приготовано всякі потрібні річи для 18-тої конвенції.

Порішено на тім засіданню приняти запрошення від „Державного Секретаря Праці", щоб У. Н. Союза був заступлений на „Конференції Чужинецьких Організацій" у Ню Йорку, яку скликав тоді п. Док. Конференція відбулася 29 січня 1933 року. На тій конференції від У. Н. Союза був я, п. Слободян і п. Каштанюк.

В березні, як вам уже відомо, президент Рузвелт проголосив „свято банків". Супроти того головний екзекутивний комітет мусів зібратись на засідання, щоби наладнати всякі справи нашої організації, получені з тим проголошенням „банкового свята". Передискутовано також справу виплати посмертного по бл. п. Марії Павонській, котру запротестував член відділу 177, на підставі неправильностей при записанню відділовим урядом згаданої членкиці. В тій справі головна канцелярія перевела на підставі того протесту дохоження відносно фактів приняття цеї членкиці до відділу та запротестованої виплати посмертного. Остаточно полагоджено ту справу компромісово з мужем покійної, Павонським, щоби не наражати обох сторін на кошти процесу.

Кождому відомо, що перед кождою конвенцією і по конвенції у відділах У. Н. Союза виринає багато непорозумінь з причини виборів делегатів на конвенцію. Не бракувало цього для організації лиха і по останній, 18 конвенції. Скидали й вибирали урядників відділвих у ріжних місцевостях і в цей спосіб одні одним віддячувалися за вибори. Головний уряд Союза мусів з тої причини проводити багато листування в цій справі та їздити до ріжних місцевостей для полагодження таких справ. Ця справа може декому з вас, шановні урядники, виглядати невмісною, щоби її тут у мойому звіті підносити, бож це не нова та не теперішня справа. Однак я підношу це у свойому звіті тому, щоби при помочі всіх головних урядників, котрі працюють між членами і відділами, можна було вирішити, як треба набудуче й цього шкідливого лиха в організації позбутись. Бо інтерес нашої організації та всі її досягнення на організаційнім полі вимагають поступу й під тим оглядом — як зі сторони головного уряду так теж уряду по відділах та всього членства У. Н. Союза.

Про надзвичайне засідання головного уряду, яке я зарядив в половині липня минулого року, та про рішення, приняті на тім засіданню, скажу лише, що всі дотичні ухвали головний екзекутивний комітет виконав.

Виконано ухвалу в справі редакції для видавання англійської сторінки в „Свободі" для молоді.

Упорядковано справу місцевих лікарів по відділах У. Н. Союза.

Переписано з молодечого департаменту до старших членів тих, яким конвенція признала однорічну безплатну вкладку в класі W при переході до повнолітніх членів.

Згідно з ухвалою конвенції проголошено протокол та приготовано до друку новий, справлений статут.

Над приготуванням і справленням нового статута працював я з гол. рек. секретарем, п. Галичином, вечорами та в свята. В будні в головній канцелярії при виконуванню щоденних обовязків цеї праці не можна було робити, бо на таку роботу, як виготування статута, треба було зовсім спокійного й нічим іншим не занятого часу.

На звичайнім засіданню екзекутивного комітету в серпні порішено оглянути реальности, які перебрано на власність організації за перші морґеджі. По огляненню цих реальностей показалась конечна потреба справити деякі з них, бо були опущені через недогляд та зміну власників. На подані контракторами рахунки принято найнижчі оферти й направлено три доми в Байон, Н. Дж. Тепер ті доми знаходяться в доброму стані та є винаймлені й приносять чинш. З тих домів, які направлено, один з бувших власників, від якого перебрано ці реальности, тепер старається й має запевнену позичку в „Говермент Гом Лон" та сплатить У. Н. Союзови довг, як тільки та позичка буде поладнана.

В жовтні полагоджено справу процесу о. Милянича. Історію того процесу знаєте всі, бо про нього згадувалося вже нераз. Та справа тягнулася вже від кількох літ. Відтягано її такий довгий час з ріжних причин. Однак остаточно покінчено цей процес без розправи та відшкодування, вдоволюючи і згідно для обох сторін. Для полагодження цього процесу з причини недуги п. Ревюка, який ту справу перебрав ще від бл. п. С. Ядловського і заступав її від організації до того часу, їздив я і д-р Мишуга. Отже з полагодженням цього процесу я з завдоволенням заявляю, що У. Н. Союз не має тепер ніякого процесу й нема ніякої загрози на дальші подібні клопоти для У. Н. Союза.

Морґеджі.

Загальне фінансове положення в Америці для багатьох власників реальностей, які силою теперішніх обставин не є в змозі оплачувати капіталу, ані процентів та податків, змушує й нашу організацію перебирати на власність У. Н. Союза деякі з тих реальностей, на яких наша організація має морґеджі. Давніше таких випадків для організації було мало, але тепер їх може бути більше, бо покищо ситуація мало що змінилася в тім напрямі, не зважаючи на ріжні заходи державних властей. Очевидна річ, що з перебранням таких реальностей на власність організації екзекутивний комітет мусить перебирати на себе також новий додатковий обовязок адміністрації — того, що так скажу, зовсім нового для організації бизнесу, який треба провадити, щоби можна оплачувати всі розходи на удержання тих реальностей та хоронити майно організації, вкладене в ці реальности.

Давніше виконував цей додатковий обовязок гол. фінансовий секретар при помочі агентів, які збирали комірне. Але від останньої конвенції обовязки п. Слободяна, як фінансового секретаря-касієра, є багато більші, ніж були передтим, тому дальше сповняти цей обовязок йому було неможливо, бо в нього тепер нема часу та змоги тим займатись. Тому призначено для цеї справи окремий заряд, щоби доглядати тих інвестицій та збирати чинші, як теж для заощадження всяких можливих розходів, де лише можливо. Для більшої контролі зі сторони головного уряду ми старалися самі без агентів адмініструвати тими реальностями та щадили на розходах, щоби якнайбільше гроша звертати для організації.

Заряд тими реальностями перебрав я на себе й доглядаю тих будинків з одним нашим українським робітником, який уміє зробити потрібні направки та помагає мені збирати чинш, як також на випадок якоїсь наглої потреби, котра може колинебудь в домі трапитись, він допильнує, щоби все було направлене так, як треба.

З грошей, одержаних з винайму помешкань, і з розходів провадиться точний рахунок та передається що місяця головному фінансовому секретареви-касієрови для його книговодства.

Це відноситься до перебраних реальностей.

Але є також реальности, яких організація ще не перебрала, а які залягають з процентами й податками, бо не мають тепер стільки доходів, щоби могли це все оплачувати. Головний екзекутивний комітет старався стягати ці проценти та в багатьох випадках грозив відкликанням морґеджу. Колись загрози зі сторони організації власник боявся; тепер загроза не вистарчає, бо кождий готов віддати реальність, тому, що вона не виплачується. Супроти того треба приняти якесь рішення, яке можна би приноровити до всіх власників, котрі залягають з процентами й податками.

В 1933 році перебрано на власність організації два доми: один під ч. 80 Ендру ст., Байон, Н. Дж., на суму $5,900; другий під ч. 895—917 Годсон Кавнти Булевард, Байон, Н. Дж., на суму $40,000.

Давніше У. Н. Союз перебрав на власність організації три доми: Народний Дім у Філаделфії під ч. 612 Савт Американ ст., на суму $14,711; другий під ч. 409 Гров ст., Джерзи Сіти, на суму $11,280; третій під ч. 65—67 Сомит ев., Джерзи Сіти, Н. Дж., на суму $82,-211.50.

Всіх досі перебраних реальностей на власність організації, до кінця 1933 року, У. Н. Союз має пять — на суму $154,102.50.

Всі згадані реальности є винаймлені і приносять чинш на покриття біжучих розходів та деякі відсотки на оплату позички від інвестованого майна організації. Вийнятком є Народній Дім у Филаделфії, який стоїть порожний і не приносить ніяких доходів.

Хочу підкреслити у свойому звіті, що заряд тими перебраними реальностями на власність організації є дуже скомплікована справа, якої передтим ніколи в організації не було. Треба тепер з кождим довжником мати до діла зокрема, бо кождий з них має інакші свої клопоти. Треба мати до діла з кождим комірником, бо вони мають свої домагання. Треба майже кождого дня, а то й по кілька разів денно, бути на місцях, щоб зібрати чинш та допильнувати всяких можливих річей, що трапляються в будинках, де жиють та зміняються понад сорок родин, з яких кожда чогось від власника домагається. Та, не зважаючи на всі труднощі, я старався виконати цей обовязок, як найліпше можна було в даних обставинах.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Спорт і Українці.

Нам тяжко зрушитись, але як зрушимось, тоді йдемо вперед, не зважаючи на ніякі перепони. Донедавна мало хто про нас знав у спортовім світі. В останніх часах завдяки нашій молоді і на цім полі зачинаємо здобувати признання.

Одним з таких рухливих спортових клюбів належить спортових клюбів є "Ukrainian Athletic Club". Цей клюб нашої молодіжи має „мячеву дружину" (soccer team), яка цього сезону набрала дуже багато розголосу і прославила в Филаделфії українське імя. Тому кілька тижнів наші хлопці побили First Division Team, Sterling, чим здобули собі неабияку славу.

Цеї суботи „Український Атлетичний Клюб" буде змагатися з "Kensington Blue Bells", а також з "First Division Team". Безперечно, наші хлопці сподіваються цих також побороти. Змагання відбудуться при State Road і Khawa St., в год. 2.30 пополудні. Варта, щоби всі наші спортові ентузіясти пішли на ці змагання. Треба нашим змагунам додати енергії й охоти виграти. "Go and cheer for the Ukrainians"!

„Український Атлетичний Клюбом" цього року прово- Клюб цього року ведуть Мих. Роман, предс.; І. Барна, секр. і М. Жмутин, кас.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

МІННЕАПОЛІС і СТ. ПОЛ, МІНН.

На Рідну Школу.

Як минулими роками, так і цього року колядники ходили колядувати на місцеву громаду, але притім не забули і за Рідну Школу в старому краю.

Коляду зложили слідуючі: проф. А. А. Грановський $3; П. Качмар $2.50; по $1: І. Коцюба, П. Гоца, С. Коцюб, А. Чайковська, П. Андрущак, А. Процюк, О. Пилатюк, Д. Худяк, П. Гайва, П. Приймак, І. Якимів, Р. Ясенюк, І. Тофан, И. Ковалів, Р. Федчинський; А. Проскурняк; по 50 ц.: О. Кузик, П. Садовий, К. Рихлій, О. Блажкевич, В. Демяник, Ю. Дедилюк, І. Денис; Т. Кохан 30 ц.

Разом $25.30. — Розхід $3. — Решту переслано до краю через Обєднання.

И. Ковалів.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ТЕЖ БУВ МОНАРХОМ.

Пимерший недавно начальник племени червоношкірих Індіян, що звалися Білостопими, був теж при свойому народженні монархом. Він родився поза межами панування білого чоловіка, паном могутнього племени.

Заки він умер, його територію захопили білі, зорганізували її в державу, поля повернули в пасовища й ріллю, а монарха, що славився як добрий вояка й знаменитий конокрад, перемінили в актора, котрий зі своїми жінками й дітьми забавляв гостей у готелю.

ДВА МОНАРХИ.

Бувший цісар Вільгельм Другий, котрого постигла подібна доля, міг позавидувати начальникови „Дві Рушниці-Біле Теля" великого спокою в упадку. Міг позавидувати йому й того, що його портрет бито на грошах уже по його скиненні з престола.

СЕНЗАЦІЙНА ПРЕСА Й ВІЙНА.

Ґазети Герста час від часу ведуть гучну кампанію за мир. В Єйлськім університеті говорить Вилий Абот, що найгіршим ворогом мира є сензаційна преса.

Ґазети Герста, як відомо, це найбільше сензаційна преса в Америці.

ВСЕ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ІМЕНИ.

Коли розяви побігли до Шербурґа дивитися на морську потвору, вчені махнули байдуже руками, кажучи: „Тож нічого дивного: це не потвора, а мезопльодон".

Ще більше людей поперли до Шербурґа. Аж хтось сказав: „Мезопльодон це просто кит зі щокою, подібною до дзюба птиці".

О, так? — сказали розяви і перестали пхатися до Шербурґа. Видно, довга грецька назва імпонувала. Як їм пояснено значіння імени, вони стратили всяке поважання до простого кита.

ҐАЗЕТЯРСЬКИЙ НЮХ.

Ґледстон, англійський міністер фінансів, зробив раз помилку при виписуванню чека на закупно книжок для приватного вжитку. Коли книгар показав цей чек одному Американцеви, цей готов був дати книгареви за чек 5 фунтів стерлінґів, хоча книгар мав дістати від Ґледстона всього 2 фунти. Коли книгар не хотів віддати чека, то Американець готов був заплатити навіть 25 фунтів.

Коли книгар питавсь Американця, нащо йому придасться такий чек, Американець сказав, що він є кореспондентом одної нюйорської ґазети та знає, що його ґазета заплатить йому добре, як він покаже своїм читачам, що славний фінансовий міністер Англії зробив помилку в своїх приватних рахунках.

НАРЕШТІ В ОДНОМУ ЩЕ НЕДОРІВНАЛИ.

Флотний аташе большевицької амбасади у Вашинґтоні каже, що большевики будують щораз більше воєнних кораблів, щоби російська большевицька флота дорівнала царській.

Це є єдиний випадок, у якому большевики не признають перевищення царської Росії.

В ЧОМУ КАРА?

Під наголовком „Польща карає антисемітів" „Ню Йорк Таймс" доносить, що польський уряд закрив варшавський університет за те, що студенти побили професора за його приналежність до Жидів.

У чому лежить кара, коли тепер до університету не ходять ні семіти ні антисеміти?

З ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. СОЮЗА.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Щойно вчора попалася в мої руки відозва, видана Комітетом Ювилейного Свята Українського Народного Союза на Филаделфію. Вона звучить:

Високоповажані урядники, члени і члениці, браття і сестри Українського Народного Союза.

Як Вам уже відомо, цього року Український Народний Союз святкує сорокалітній ювилей свого існування. По всіх місцевостях в Америці всі члени нашої організації будуть святкувати цей ювилей. Це свято має на меті три цілі: вшанувати память членів, які заложили нашу організацію, вшанувати щиру працю всіх членів і члениць, і придбати пять тисяч нових членів до нашої організації.

Ми, Филаделфійці, будемо святкувати таке свято 27 травня (мая) 1934, в годині 1-шій пополудні, в Українській Галі, 849 Норт Френклін стріт. Ми, підписані головні урядники і комітет, вибрані Вашими представниками, апелюємо до Вас всіх, Браття і Сестри, щоби Ви стали з нами до спільної праці в цім великім ділі.

Не забуваймо, що місто Филаделфія і стейт Пенсилвенія мають найбільшу членську репрезентацію в Українськім Народнім Союзі. Памятаймо, що Пенсилвенійці заложили Український Народний Союз. Памятаймо, що ми, Пенсилвенійці, були все і нині є на першім місці в кождій роботі для добра нашої організації.

Цього року ми мусимо доложити всіх трудів, щоб недопустити інше місто або стейт відобрати нам першенство в членстві. Для нас всіх був би великий сором, якби нас котрийсь стейт або місто побідили.

Тому до праці, Браття і Сестри. Ми Вас просимо всіх і кождого зокрема, щоби Ви взялись до роботи ще нині. Не відкладайте цього великого діла на пізніше, але зачніть роботу нині. Наші браття-члени по інших місцевостях уже роблять. Вони докладають усіх сил, щоб перемогти наше першенство. Ми їх до цього не допустимо.

Ми зорганізуємо в місті Филаделфії і в стейті Пенсилвенія найбільше членів. Ми можемо, і ми це зробимо!

Тож до роботи, Браття і Сестри. Записуйте свої і своїх знакомих діти до Українського Народного Союза. Записуйте своїх знайомих і кревних. Скажіть кождому, що наша організація найбільша і найсильніша і що наш народній патріотизм і обовязок від нас цього вимагають, щоби кождий Українець належав до Українського Народного Союза.

Наложім на себе народній обовязок: кождий з нас, членів, має організувати одного члена. Як цей обовязок виконаємо, то певно, що наше місто і стейт останутьса на першім місці в членстві і в добрій роботі в Українськім Народнім Союзі. Памятаймо на наш клич: В лучности сила.

За Комітет Ювилейного Свята У. Н. С. на Филаделфію: Антін Пашук, предс.; Іван Пеленський, заст. предс.; Стефан Слободян, секр.; Ілько Савчин, касієр. Контрольори: Микола Сеник, С. Рудакевич, І. Сорока. Члени комітету: М. Черкас, С. Борис, С. Гвіздь, І. Шанайда, О. Горохівський, С. Крутій.

Ця відозва може бути взірцем для інших місцевостей, які готуються до ювилейного свята. Ми повинні спільно доложити всіх можливих способів, щоби приєднати для нашої організації якнайбільше членів. Від себе, як член Українського Народного Союза, скажу: Не пять, але пятнацять тисяч нових членів треба нам приєднати цього року. Ми можемо це зробити і зробимо.

Филаделфієць.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Свято Шевченка

В суботу, дня 10. березня, відсвятковано в нашій місцевости свято-концерт в честь нашого найбільшого поета Т. Шевченка.

Заходи до концерту зробили всі злучені організації. До виконання програми запрошено хор „Боян" і діти з Рідної Школи при укр. кат. церкві.

Програма сьвята була вміло підготована, бо кожда точка (а було їх 12) нагадувала той пророчий дух Т. Шевченка, який пориває кождого, хто почує його слово — в пісні чи в деклямації. Теж припала дуже до душі святочна промова п. Д. Галичина, котрий змалював обставини, в яких творив Т. Шевченко. Бесідник цитував в відповідних місцях слова Т. Шевченка, особливо коли говорив про страшних ворогів українського народу, а в першу чергу московських царів як Петра Першого і царицю-руїнницю, Катерину Другу. А тепер, говорив бесідник, маємо ще й третього страшного ворога-людоїда. Це большевики.

Той Перший побудував місто Петроград на кістках українських козаків, а цей третій кат, Сталін, викопав великий канал силою і муками українських селян і робітників, получивши Ленінград з Білим морем. При тому каналі працювали 150,000 Українців, з яких лише 10,000 осталося в живих.

Промову слухали зі захопленням не тільки старші, але й діти, яких було на салі поважне число. — Хор „Боян" вивязався зі свого завдання вдоволяючо, бо кожда пісня була не тільки відспівана, але й уміло виконанана. Голоси настільки були зрівноважені, що хоч саля була невелика, то кождий голос звучав мило й гармонійно. Дуже гарно, що співаки вважають на свого дірігента, бо це є вже половина кращого успіху в співі.

Найкраще подобалась одна з композицій М. Гайворонського „Ой у саду". Ця пісня зачинається весело, а далі зміняється і тихесенько, наче мати до сну дитину колише, то знов у темпо кріпшає й затримується на давнім акорді, настроюючи слухачів до гарного напів жартобливого закінчення.

Не менше гарно випав спів діточого хору „Луг". В пісні „Подорож на могилу Т. Шевченка", яку відспівано, згадується про Київ та подорож з Києва до Канева, а потім далі пароходом на Дніпрі, аж до могили. Діти так перенялися були цими моментами, що при виконанню рухів залізниці їм здавалося, що це є дійсність. А вже як дійшли до „славна, славна могила", то заспівали з таким бадьорим піднесенням духа, що деякі зі слухачів аж з місць попідносились.

Обидва хори нагороджено рясними оплесками, як теж їх дірігента, п. В. Мельничука, котрий відспівав ще два соля при акомпаніяменті талановитої пяністки панни Марії Кушнір, яка також акомпаніювала старшому хорови.

Діточому хорови акомпаніювала учениця Рідної Школи, Розалія Оленчук, яка вивязалась зі свого завдання знаменито.

В деклямаціях виступали ученики Рідної Школи: Михайло Мороз, Василь Гриник і Юлія Коваль. Зі старших панна Розалія Корилло віддеклямувала поезію „Тополя", яку віддала з таким чуттям, з такою сердечністю, що здавалося, що це ангел говорить.

Комітет свята, громадяни І. Довгань і Юрко Бойко, можуть бути раді, що їх труд увінчався таким гарним успіхом, бо виконавці виконали програму добре, з чого всі присутні були дуже вдоволені.

В. С.

Відомий поет приїхав до кавярні. Виглядає перемучено. На питання товаришів, що йому, відповів змучено:

— Ах, болить мене голова.

Лікар, також поет, що сидить при столі, каже на це:

— А знаєш, що є добре?

Поет (якого болить голова): Скажи мені, прошу тебе, скажи мені, що?

Лікар-поет:... що мене не болить.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЛЮДОЇДИ.

(71)

„Я сподіваюся, що Зоальтрогаго має силу завернути те, що він поробив", сказав Тарзан.— „Вальмак ніколи не потрафив ніякого сотворіння зробити більшим", сказав йому приятель. „Він довго шукав способу зробити своїх земляків більшими, щоби вони побідили всіх людей".

„Я був би досить безсильним серед ворогів мого власного світа", сказав сумно Тарзан. „Не журися, приятелю", сказав князь, „бо ти ледви можеш мати надію вернутися до свого світа". Таляскар пристала до них і вони перейшли на іншу розмову.

„Я боюся, щоби Карафтап не робив тобі клопоту", вона сказала Тарзанови тихенько. Потім вона оповіла Комодофльоренсалеви про бійку між Тарзаном і Карафтапом. „Дякую тобі, приятелю", сказав князь до Тарзана. „Шкода, що я тут не був і не мав нагоди помогти Таляскарі. Це добре тут мати приятеля".

„Ми троє повинні придумати якийсь плян утечі", сказав Тарзан, але інші тільки хитнули головами. „Я сплю найкраще, коли темно", сказав Тарзан. „Я зажду, поки ці свічки не погаснуть". „Тоді ти будеш ждати цього вічно", сказав князь на Тарзанове здивування.